

PEILJAAR
2020

werfdoelstelling
kosten → hogere heffing →
- slechte kwaliteit
- bereidheid tot investeren
in met bebouwing
naar burgers
↳ in campagne

Leusden

VERGELIJKING GEMEENTEN

Benchmark
Huishoudelijk Afval

LEREN DOOR TE VERGELIJKEN

Inhoud

Kernprestaties	3
Milieu	5
Kosten	10
Dienstverlening	11
Regievaardigheden	12
Basisgegevens	13
Corona	14
Over de benchmark	15

Datum: 13 oktober 2021
Status: definitief

De Benchmark Huishoudelijk Afval is een product van de NVRD, in samenwerking met Rijkswaterstaat en uitgevoerd door Cyclusmanagement.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Hoe presteert Leusden tov de benchmark?

Milieu

	Leusden	KLASSE D	
Restafval (kg/inw)	77	137	●

Kosten

Afvalbeheerkosten (€/ aansl)	193	182	●
------------------------------	-----	-----	---

Dienstverlening

Dienstverleningsniveau (score)	313	261	●
--------------------------------	-----	-----	---

Regie

Regievaardigheid (score)	11	14	●
--------------------------	----	----	---

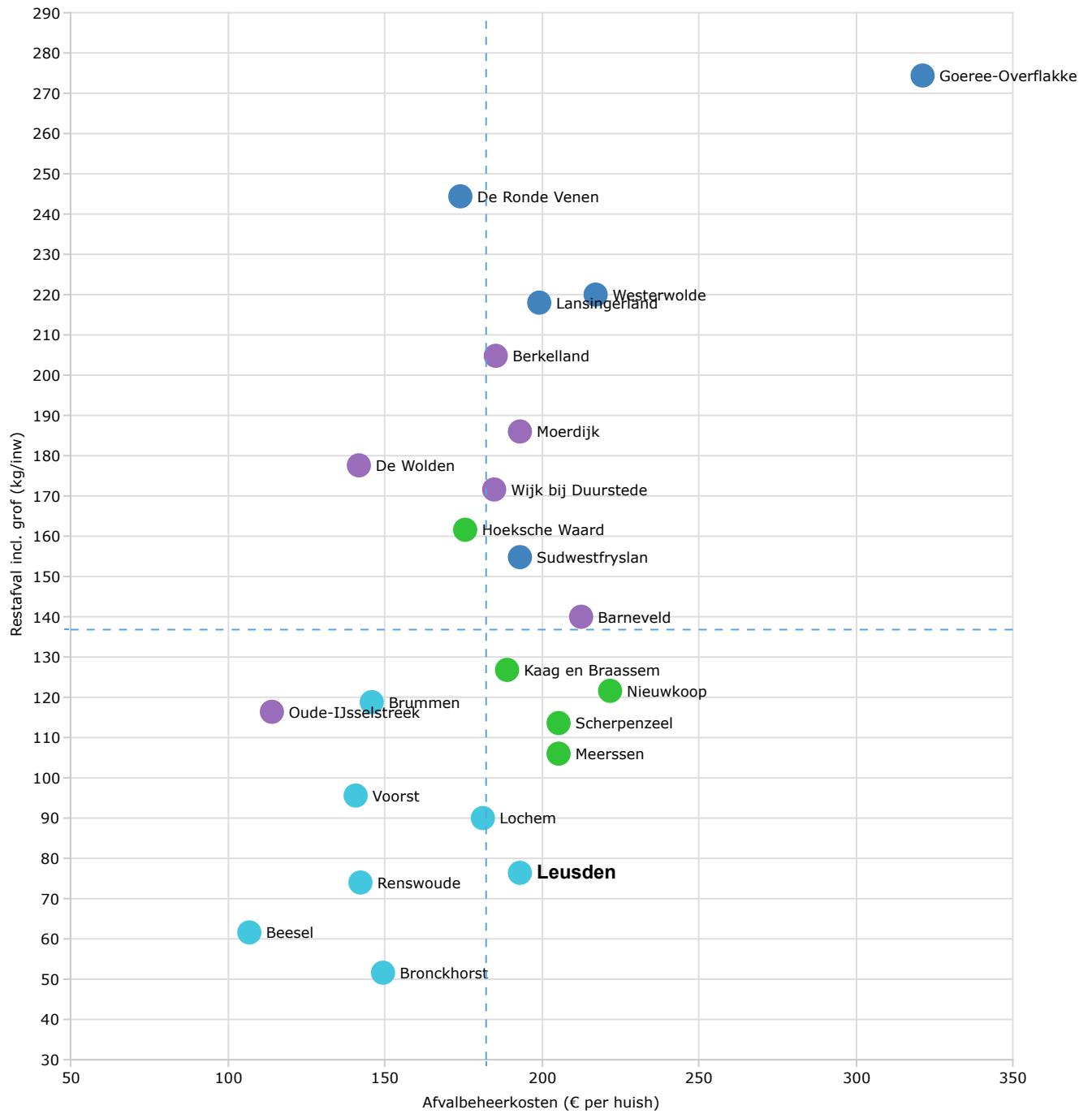
Legenda

- = Boven het klasse-gemiddelde (>5%)
- = Gelijk aan klasse-gemiddelde (-5% tot +5%)
- = Onder het klasse-gemiddelde (<5%)

Toelichting

Op de vier prestatiegebieden van de benchmarkdriehoek is weergegeven hoe Leusden presteert ten opzichte van de benchmark. In de benchmark worden gemeenten vergeleken in hoogbouwklassen. Leusden is ingedeeld in KLASSE D (0-19% hoogbouw).

Hoe kosten-effectief is Leusden?

- Basis-systeem
- Servicedifferentiatie
- Tariefdifferentiatie
- Tarief- en servicedifferentiatie

Toelichting

In dit figuur zijn alle gemeenten weergegeven uit KLASSE D (0- 19% hoogbouw), onderscheiden naar toegepaste inzamelstrategie (kleur van de bol). *Servicedifferentiatie* = omgekeerd inzamelen en/of laagfrequent inzamelen van restafval.

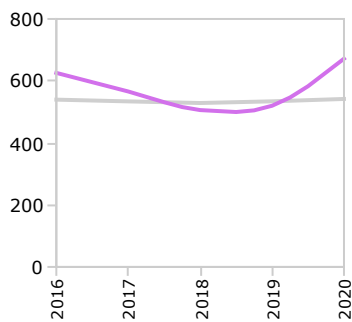
De stippellijnen geven de gemiddelden van alle strategieën gezamenlijk weer. De gemeenten die linksonder zijn weergegeven zijn het meest kosten-effectief: zij hebben de minste hoeveelheid restafval (kernprestatie Milieu) tegen de laagste afvalbeheerkosten (kernprestatie Kosten).

Milieu

	Leusden	KLASSE D	
Huishoudelijk afval (kg/inw)	672	542	●
Afvalscheiding (%)	89	75	●
Restafval (kg/inw)	77	137	●

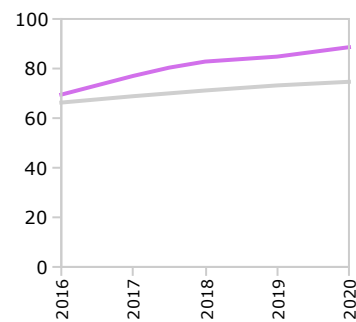
Huishoudelijk afval

kg per inwoner

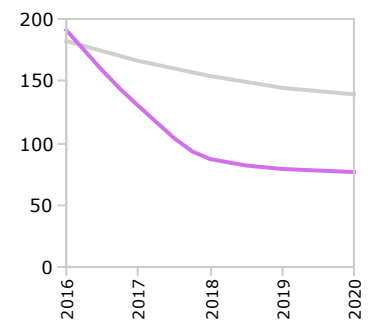
Afvalscheiding

%

Restafval

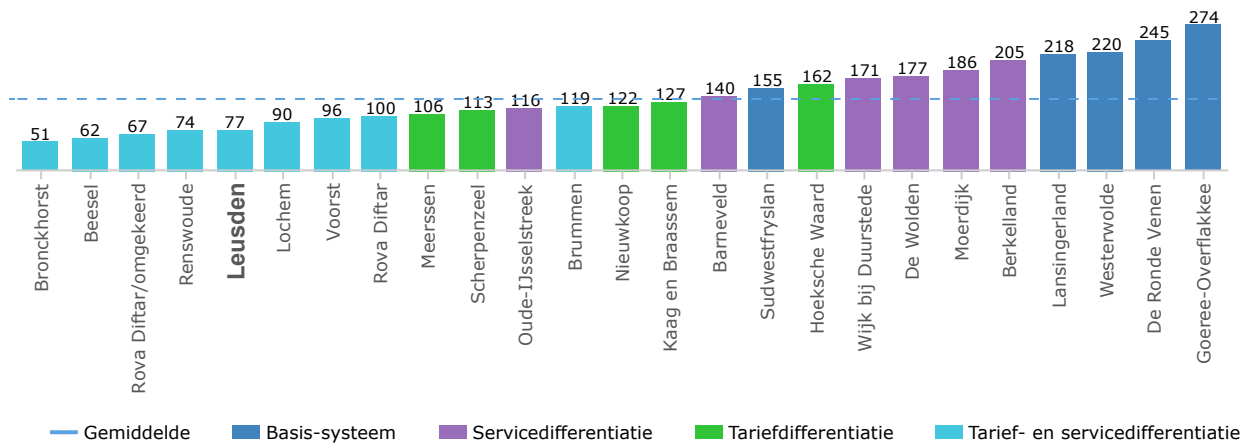
kg per inwoner

■ Leusden
■ KLASSE D

Restafval

kg per inwoner

Toelichting

Huishoudelijk afval = de totale hoeveelheid aan afval en grondstoffen die bij huishoudens vrijkomt (inclusief grof afval).

Afvalscheiding % = het aandeel van het van het huishoudelijk afval dat (na)gescheiden wordt ten behoeve van hergebruik en nuttige toepassing.

Restafval = de hoeveelheid afval die resteert na (na)scheiding en wordt afgevoerd naar de afvalverbranding (inclusief grof restafval en verbouingsrestafval). Deze milieu-indicator kan worden vergeleken met de landelijke VANG-doelstelling.

Fijn huishoudelijk

kg per inwoner

	Leusden	KLASSE D	.
Fijn restafval	67	115	●
Groente-, fruit- en tuinafval	242	157	●
Oud papier en karton	55	58	●
Plastic, metalen en drankenkartons	39	34	●
Glas verpakkingen	34	24	●
Textiel	7	5	●
Klein chemisch afval	2	2	●
Luiers	0	4	
Frituurvet	1	0	●
Minerale stoffen	0	56	
Metalen uit bodemas	0	2	
Biogranulaat (onf)	0		
Scheidings% fijn huishoudelijk afval	85	71	●

Grof huishoudelijk

kg per inwoner

Grof (verbouwings-)restafval	9	23	●
Grof tuinafval	132	37	●
Kringloopgoederen	11	7	●
Oud IJzer	7	5	●
Elektr(on)ische apparatuur	7	6	●
Hout A en B	21	32	●
Hout C	4	5	●
Puin	10	35	●
Overig brongescheiden	16	14	●
Nagescheiden	8	9	●
Scheidings% grof huishoudelijk afval	96	82	●

Totaal

kg per inwoner

Huishoudelijk afval totaal	672	542	●
----------------------------	-----	-----	---

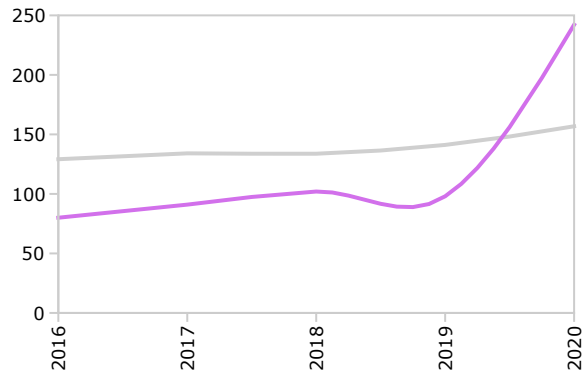
Toelichting

Per materiaalstroom is weergegeven hoe Leusden presteert ten opzichte van de benchmark. De hoeveelheid restafval (fijn en grof) is gecorrigeerd voor nascheiding.

Minerale stoffen, metalen uit bodemas en biogranulaat zijn uit nascheiding verkregen stoffen.

Groente-, fruit- en tuinafval

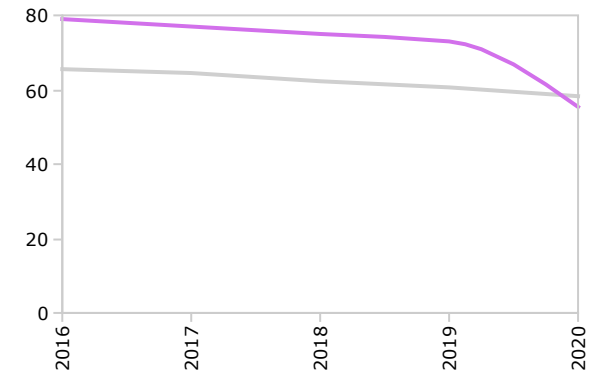
kg per inwoner

■ Leusden
■ KLASSE D

Oud papier en karton

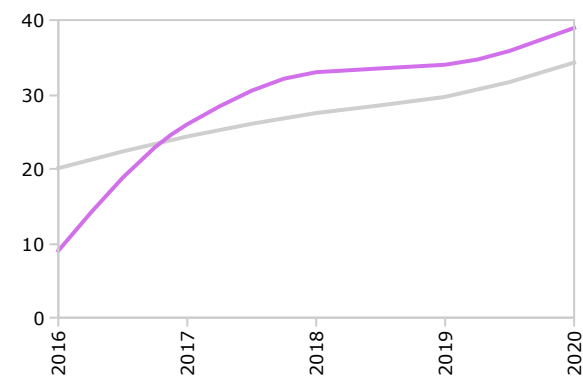
kg per inwoner

■ Leusden
■ KLASSE D

Plastic, metalen en drankenkartons

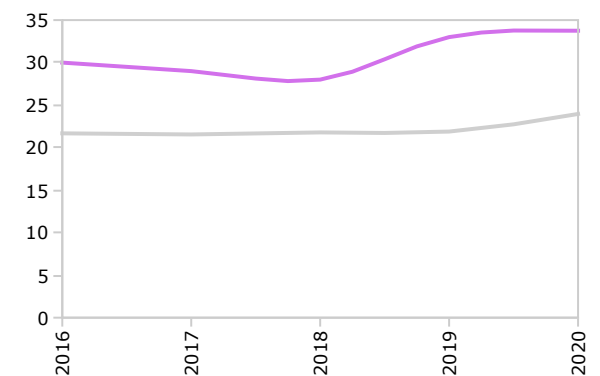
kg per inwoner

■ Leusden
■ KLASSE D

Glas

kg per inwoner

■ Leusden
■ KLASSE D

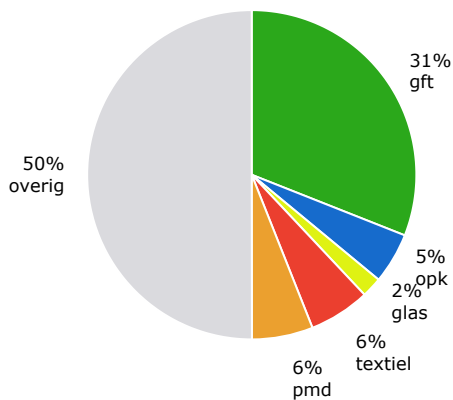
Toelichting

De trend geeft weer in welke mate de afvalscheidingsresultaten verbeteren danwel verslechteren in de tijd. Door de eigen trend te vergelijken met die van de benchmark, kan worden bepaald in hoeverre meer of minder progressie dan de benchmark wordt geboekt.

Grondstoffen in het restafval

kg per inwoner

	Leusden	KLASSE D	.
Groente-, fruit- en tuinafval	21	37	●
Oud papier en karton	3	7	●
Plastic, metalen en drankenkartons	4	9	●
Glas verpakkingen	1	4	●
Textiel	4	7	●
Totaal	34	63	●

Leusden heeft 34 kilogram per inwoner aan grondstoffen (gft, pmd, glas, papier en textiel) in het fijn restafval zitten. Dat is **50%** van de totale hoeveelheid fijn restafval.

Vervuiling in de grondstoffen

in gewichts%

	Leusden	KLASSE D	.
Groente-, fruit- en tuinafval	0	8	
Oud papier en karton	0	5	
Plastic, metalen en drankenkartons	35	25	●
Glas verpakkingen	0	2	
Textiel	0	10	

Toelichting

Grondstoffen in het restafval = geeft een indicatie van het afvalscheidingspotentieel. Het geeft aan hoeveel kilogram aan gft, oud papier en karton, pmd, glas en textiel nog in het restafval zit. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeraanlyse van het fijn huishoudelijk restafval. Eventuele nagescheiden grondstoffen zijn hierop in mindering gebracht.

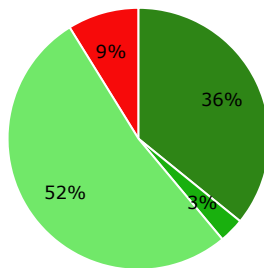
Vervuiling in de grondstoffen = geeft een indicatie van de aanwezigheid van vervuiling en stoorstromen in de brongescheiden grondstoffen. Dit is bepaald op basis van de meest recent gehouden sorteeraanlyses.

Recyclepercentage

%

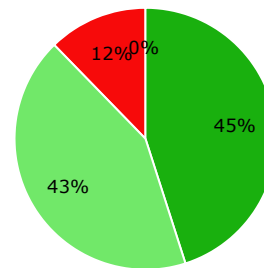
	Leusden	KLASSE D	.
Groente-, fruit- en tuinafval	91	79	●
Oud papier en karton	94	88	●
Plastic, metalen en drankenkartons	88	67	●
Glas verpakkingen	96	85	●
Textiel	0	35	
Bodemas	0	17	

Gft

■ Compost ■ Biobrandstof ■ Vocht
■ Recovery

Pmd

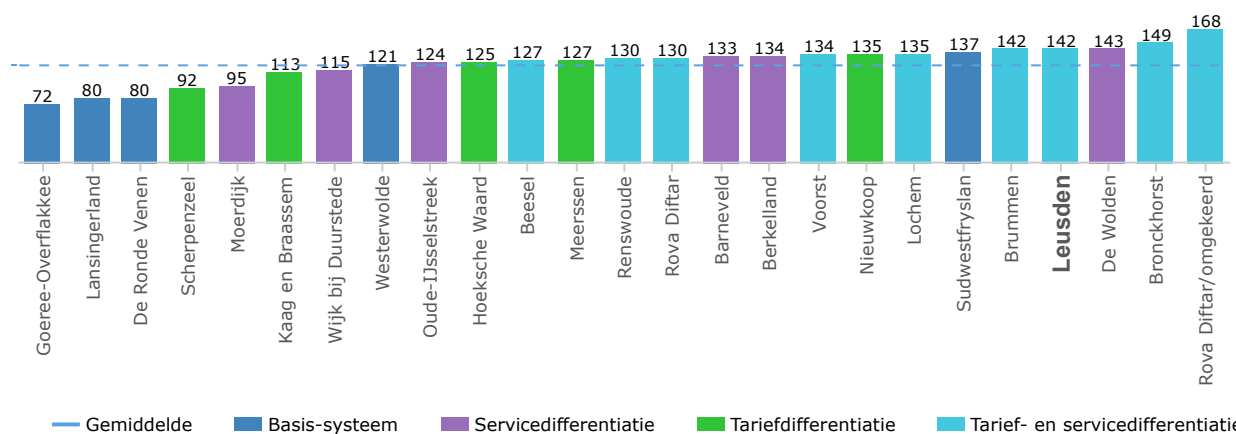

■ Re-use ■ Re-cycle hoog ■ Re-cycle laag
■ Recovery

CO2-reductie

kg per inwoner

	Leusden	KLASSE D	.
CO2-reductie (kg/inw)	142	122	●

— Gemiddelde ■ Basis-systeem ■ Servicedifferentiatie ■ Tariefdifferentiatie ■ Tarief- en servicedifferentiatie

Toelichting

CO₂-reductie = de gereduceerde hoeveelheid CO₂ als gevolg van het recyclen van grondstoffen (gft, pmd, oud papier, glas, textiel, hout, grof tuinafval, frituurvet en luiers). Bij het bepalen van deze indicator is gebruik gemaakt van de geactualiseerde CO₂-kentallen van adviesbureau CE-Delft (2021).

Recycle % = het percentage van de totale vrijkomende hoeveelheid grondstof (gescheiden + ongescheiden via het restafval) die na sortering, bewerking en nascheiding wordt teruggebracht in de keten (re-use + re-cycle). Het meetpunt van deze indicator ligt voor gft bij de output van verwerking, en voor papier, pmd, glas en textiel bij de output van sortering.

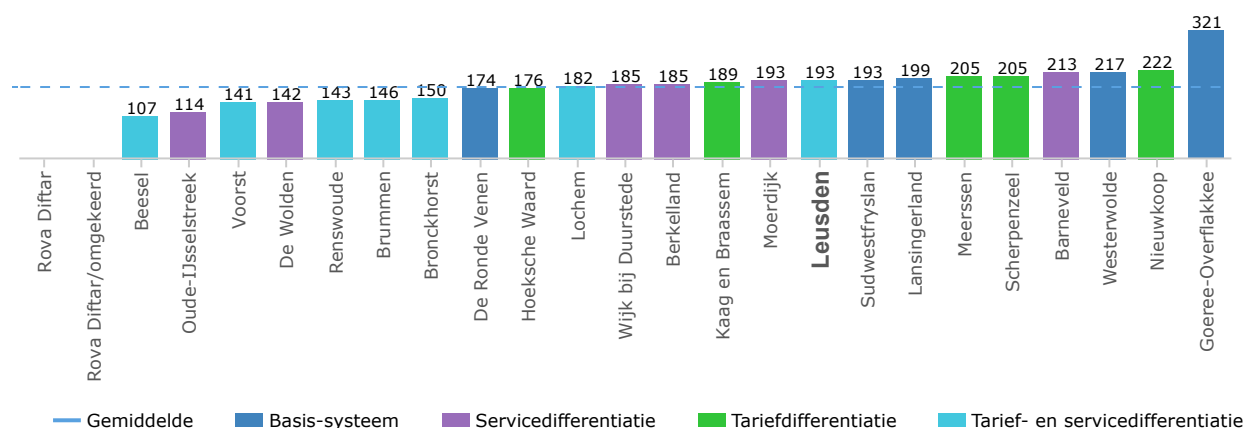
Recycle % bodemas = de hoeveelheid teruggewonnen metalen uit bodemas en vrij toepasbare bodemmassen als percentage van de totale hoeveelheid verbrand fijn restafval.

Kosten

€ per aansluiting

	Leusden	KLASSE D	
Inzamelkosten	112	104	●
Overslag- en transportkosten	4	6	●
Verwerkingskosten	34	46	●
Overige kosten	77	38	●
Vergoedingen Afvalfonds	-33	-26	●
Totale afvalbeheerkosten	193	182	●

Totale afvalbeheerkosten

Kosten per materiaalstroom

€ per aansluiting

	Leusden	KLASSE D	
Fijn restafval	44	48	●
Groente-, fruit- en tuinafval	35	37	●
Oud papier en karton	11	12	●
Plastic, metalen en drankenkartons	33	25	●
Glas verpakkingen	2	3	●
Textiel	0	1	
Grof huishoudelijk afval (incl. bijplaatsing)	23	27	●

€ per ton

	Leusden	KLASSE D	
Fijn restafval	251	200	●
Groente-, fruit- en tuinafval	56	111	●
Oud papier en karton	75	85	●
Plastic, metalen en drankenkartons	324	328	●
Glas verpakkingen	27	64	●
Textiel	0	64	

Toelichting

Totale afvalbeheerkosten = de kosten die gemoeid zijn met de gemeentelijke zorgplicht, bestaande uit de inzamelkosten, overslag- en transportkosten, verwerkingskosten, en overige afvalkosten (wo beleidskosten, voorlichting, handhaving en perceptiekosten). Kwijtscheldingsbeleid, btw-compensatie en kosten voor zwerfafval en bedrijfsafval maken geen deel uit van deze kosten. Om die reden kunnen de totale afvalbeheerkosten lager uitvallen dan de afvalstoffenheffing.

De *kosten per materiaalstroom* zijn de kosten voor inzameling, overslag en transport, en verwerking.

Dienstverlening

Kernprestaties

	Leusden	KLASSE D	.
Dienstverlening grondstoffen (score)	313	261	●
Dienstverlening restafval (score)	30	31	●

Halen aan huis

aantal ophaalrondes per jaar

Groente-, fruit- en tuinafval	32	27	●
Oud papier en karton	25	14	●
Plastic-, metalen en drankenkartons	26	21	●
Glas verpakkingen	0		
Textiel	0	4	
Fijn restafval	26	17	●

Brengvoorzieningen

aantal huishoudens per voorziening

Groente-, fruit- en tuinafval	24	33	●
Oud papier en karton	902	627	●
Plastic, metalen en drankenkartons	404	570	●
Glas verpakkingen	301	483	●
Textiel	733	1079	●
Milieustraat	11724	12254	●
Fijn restafval	89	57	●

Milieustraat

Aantal afvalstromen milieustraat	27	23	●
Openingsuren doordeweeks	18	31	●
Openingsuren zaterdag	7	6	●

Toelichting

Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Er worden twee scores berekend: één voor de dienstverlening op grondstoffen (inclusief milieustraat) en één voor de dienstverlening op (grof) restafval. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (ivm het stimuleren van afvalscheiding).

Regie

Kernprestatie

	Leusden	KLASSE D	
Score regievaardigheden	11	14	●

Beleidsregie

	Leusden
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerige beleidsevaluatie plaatsgevonden	●
Er is een actueel afvalbeleidsplan voor huishoudelijk afval vastgesteld	●
Kaders en ambities t.a.v. huishoudelijk afval zijn door de Raad vastgesteld	●
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor fijn restafval uitgevoerd	●
Er worden regelmatig sorteeranalyses voor grof restafval uitgevoerd	●
Er heeft de afgelopen 5 jaar een uitvoerig bewonersonderzoek plaatsgevonden	●

Burgerregie

Gemeente onderhoudt actief contact met bewonersorganisaties	●
Gemeente maakt gebruik van burgerpanels	●
Op basis van bewonersconsultatie wordt de afvalinzameling geoptimaliseerd	●
Er is een klachtenprotocol aanwezig	●
Afvalklachten worden geregistreerd en regelmatig op soort geanalyseerd	●
Kwaliteitseisen afvalinzameling zijn bekend bij de burgers	●

Informatiesturing

Inzamelgegevens worden per deelstroom en inzamelwijze geregistreerd	●
Er vindt registratie van aanbiedgedrag plaats (containermanagement)	●
Er vindt registratie van milieustraatbezoekers plaats (aantal per dag)	●
Prestatie-indicatoren maken deel uit van de Planning & Control cyclus	●
Er vindt uren en kostenregistratie per inzamelactiviteit plaats	●
Er bestaat goed inzicht in de doelmatigheid van de inzamelactiviteiten	●
Gemeente voert actief contractmanagement met verwerkers en leveranciers	●

Circulariteit

Er is een actueel beleidsplan Circulaire Economie opgesteld	●
Er is binnen de organisatie een ketenregisseur aangesteld	●
Er vindt registratie plaats op circulaire indicatoren	●
Circulariteit maakt onderdeel uit van contracten met ketenpartners	●
De inzameldienst doet aan circulaire inkoop	●
De inzamelmiddelen zijn vervaardigd van circulair materiaal	●

Toelichting

Er worden drie soorten regievaardigheden onderscheiden:

- Beleidsregie: de mate waarin beleid wordt geëvalueerd en geformuleerd op huishoudelijk afvalbeheer.
- Burgerregie: de mate waarin de burger wordt betrokken bij de beleidsontwikkeling en uitvoering van het afvalbeheer.
- Informatiesturing: de mate waarin wordt gestuurd op managementinformatie.
- Circulariteit: de mate waarin invloed wordt uitgeoefend op de circulaire economie.

De regiescore wordt bepaald door de som van de van toepassing zijnde regievaardigheden.

Basisgegevens

Algemeen

	Leusden	KLASSE D
Aantal inwoners	30401	48219
Aantal aansluitingen	11724	20280
Aandeel hoogbouw (in %)	19	14

Beleid

Doelstelling 2025 restafval (grof + fijn) (kg/inw)	50	
Doelstelling 2025 afvalscheiding (%)	—	
Tariefdifferentiatie	✓	
Restafval op afstand	✓	
Frequentieverlaging restafval	—	
Nascheiding PMD	Geen nascheiding	
Nascheiding grof huishoudelijk	Alleen bij gebracht grof restafval	

Tarieven

Tariefsysteem	Volume en frequentie	
Afvalstoffenheffing (gemiddeld vastrecht in €/aansl)	212	314
Diftar-tarief restafval (in €/100 liter)	3	3
Diftar-tarief gft (in €/ 100 liter)	—	1
Verwerkingstarief restafval (€/ton) incl. stortbelasting	84	81
Verwerkingstarief gft (€/ton)	54	47
Verwerkingstarief oud papier en karton (€/ton)	143	-10
Verwerkingstarief glas (€/ton)	51	-7

Corona

Welk effect heeft corona in 2020 gehad op het afval- en grondstoffenbeheer van Leusden? En wat heeft Leusden ondernomen om de negatieve effecten te beperken?

Effecten

	Leusden
Aantal bezoekers milieustraat	Grote toename
Hoeveelheid gebracht grof restafval milieustraat	Grote toename
Hoeveelheid gebrachte grondstoffen milieustraat	Grote toename
Hoeveelheid gehaald grof afval	Grote afname
Hoeveelheid bijgeplaatst (grof)restafval	Geen effect
Hoeveelheid bijgeplaatst karton	Geen effect

Aanpassingen

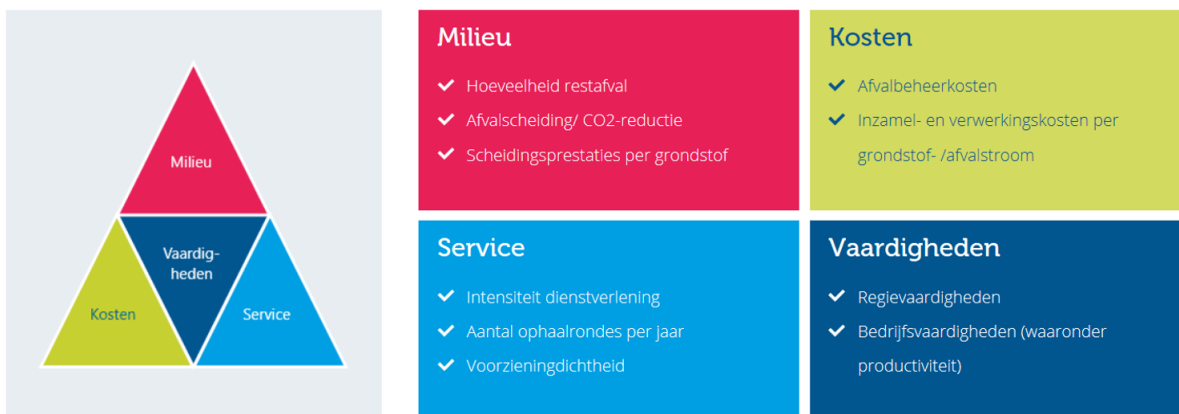
Extra personele inzet op milieustraat?	Inzet is ongeveer gelijk gebleven
Extra personele inzet ledigen (ondergrondse) papiercontainers	Ja, inzet is verhoogd met 10 tot 30%
Extra personele inzet ledigen (ondergrondse) restcontainers	Ja, inzet is verhoogd met 10 tot 30%
Inzet handhavers op milieustraat	✓
Maximaal aantal bezoekers op startbordes milieustraat	✓
Openingsuren milieustraat aangepast?	Nee, de openingstijden zijn onveranderd

Over de benchmark

Benchmarken is een vorm van prestatiemeting waarbij gemeenten en inzamelbedrijven aan de hand van vooraf vastgestelde indicatoren hun prestaties vergelijken. Doel van de benchmark is het inzicht in eigen functioneren en presteren te vergroten om op die manier handvatten voor verbetering te bieden. Zowel op beleids-strategisch gebied als op operationeel gebied. Gezocht wordt naar de factoren die van invloed zijn op de prestatie. Dit kan een strategie zijn (tarifiering, acceptatie, etc.) of de keuze voor een inzamelwijze of inzamelmiddel. In deze rapportage worden de prestaties zoveel mogelijk in samenhang met de (prestatiebepalende) factoren weergegeven.

Methodiek

In onderstaande driehoek en nevenstaande tabel is weergegeven welke prestatiegebieden en kern-indicatoren centraal staan in de benchmark. De benchmark gebruikt de methodiek van de benchmarkdriehoek. De driehoek benoemt de belangrijkste stuurgebieden (MILIEU, KOSTEN, SERVICE en VAARDIGHEDEN) en symboliseert hun onderlinge afhankelijkheid: verandering op het ene gebied heeft gevolgen voor andere gebieden en vice versa. Per stuurgebied is een aantal prestatie-indicatoren benoemd. Deze indicatoren geven per stuurgebied snel en gestructureerd inzicht in een gemeentelijke beheer/beleidsituatie. Zo wordt het mogelijk om consequenties van gemeentelijk beleid en beheer te vergelijken en wanneer nodig gericht bij te sturen. (Zie voor uitgebreide toelichting en definities het [handboek](#) van de benchmark).

Vergelijkingsbasis

De gemeenten en bedrijven die aan de benchmark meedoen worden zoveel mogelijk vergeleken op basis van dezelfde omstandigheden. Omdat het aandeel hoogbouw in een verzorgingsgebied zeer prestatiebepalend blijkt te zijn, en hierop nauwelijks kan worden gestuurd, zijn de deelnemende organisaties gegroepeerd naar hoogbouwklasse. De volgende hoogbouwklassen zijn gedefinieerd:

- Klasse A 50 t/m 100% hoogbouw
- Klasse B 30 t/m 49% hoogbouw
- Klasse C 20 t/m 29% hoogbouw
- Klasse D 0 t/m 19% hoogbouw

Deelnemersveld en dekking

Aan de benchmark peiljaar 2020 hebben 98 deelnemers meegedaan die in totaal 169 gemeenten vertegenwoordigen (sommige inzamelbedrijven doen voor meerdere gemeenten mee). Daarmee beslaat de benchmark 48% van de Nederlandse gemeenten.

